

Dr hab. Paweł Fajgielski, prof. KUL
Katedra Publicznego Prawa Gospodarczego,
Centrum Prawa Technologii
Informacyjnych i Ochrony Danych
WPPKiA KUL

Lublin, dnia 19 grudnia 2019 r.

**Ocena dorobku naukowo – badawczego,
recenzja rozprawy habilitacyjnej pt. „Administracyjno-prawne uwarunkowania
prowadzenia działalności gospodarczej w warunkach społeczeństwa
informacyjnego” Lublin 2018
oraz ocena dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i współpracy
międzynarodowej
p. dr Małgorzaty Ganczar**

Wykonując obowiązek recenzenta, powołanego przez Centralną Komisję ds. Spraw Stopni i Tytułów w postępowaniu habilitacyjnym p. dr Małgorzaty Ganczar, poniżej przedstawiam ocenę dorobku naukowo – badawczego, recenzję rozprawy habilitacyjnej oraz ocenę dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i współpracy międzynarodowej.

I. Ocena dorobku naukowo - badawczego

Przedstawiony do oceny dorobek naukowy habilitantki wypracowany po uzyskaniu stopnia doktora jest liczny i (oprócz głównego osiągnięcia w postaci rozprawy habilitacyjnej) obejmuje kilkadziesiąt zróżnicowanych publikacji naukowych. Jest wśród nich samodzielne opracowanie mające charakter monograficzny (*Informatyzacja administracji publicznej. Nowa jakość usług publicznych dla obywateli i przedsiębiorców*, CeDeWu.pl, Warszawa 2009) oraz jedenaście monografii, w których habilitantka była redaktorem. Zdecydowaną większość w dorobku dr Ganczar stanowią artykuły naukowe i rozdziały w monografiach naukowych. Artykuły i rozdziały opublikowane zostały w różnorodnych czasopismach i wydawnictwach, w tym także w renomowanych wydawnictwach prawniczych takich jak Wolters Kluwer czy C.H. Beck. Jeden z artykułów naukowych *The Influence of Information Systems Interoperability of Economic Activity in Poland*, „Studies in Logic, Grammar and Rhetoric” 2017, nr 52 (65) opublikowany został w języku angielskim w czasopiśmie zamieszczonym na liście European Reference Index for the Humanities, Habilitantka opublikowała łącznie kilka artykułów w języku angielskim (w tym m.in. artykuł *Evolution of*

Administrative Procedure Exemplifies Informatisation of Public Administration in Poland, „Public Policy and Administration Review”, March 2014, Vol. 2, No. 1, pp. 75-96). Do swojego dorobku naukowego Habilitantka zalicza również opracowanie haseł encyklopedycznych w w: „Kompendium wiedzy administratywisty”, „Encyklopedii prawa administracyjnego” oraz „Leksykonie administratywisty”, a także recenzje i sprawozdania.

Dorobek Habilitantki jest tematycznie rozległy i odnosi się do kilku obszarów badawczych. Podstawowym i wiodącym polem badawczym jest szeroko rozumiana problematyka informatyzacji administracji publicznej, największa liczba publikacji dotyczy tego obszaru tematycznego. Ponadto Habilitantka opublikowała prace odnoszące się do: prawnych uwarunkowań zarządzania informacją; wpływu technologii informacyjno-komunikacyjnych na gospodarkę i konkurencyjność przedsiębiorców; usług elektronicznych; prawa ochrony konsumentów oraz innych zagadnień nie mieszczących się we wskazanych powyżej grupach.

Oceniając przedstawiony dorobek pod względem merytorycznym należy stwierdzić, że jest on bogaty i wartościowy. Dr Ganczar dokonuje analiz zagadnień skomplikowanych, trudnych, często łączących w sobie aspekty prawne i techniczne (co jest szczególnie widoczne w obszarze prawnej regulacji informatyzacji administracji publicznej), wykazuje się przy tym nie tylko szeroką wiedzą i dobrym opanowaniem warsztatu naukowego, ale także twórczym podejściem - nie ogranicza się zazwyczaj do omówienia stanu prawnego, dokonuje krytycznej analizy, wyciąga wnioski i formułuje postulaty. Wśród wskazanych opracowań znaleźć można także publikacje ogólne i opisowe, jednak większość artykułów i rozdziałów w monografiach to prace zawierające elementy oryginalne, nowatorskie i krytyczne. Można zatem uznać, że przedstawiony dorobek naukowo – badawczy stanowi znaczny wkład w dziedzinie nauk prawnych, o czym świadczy również liczba cytowań publikacji Habilitantki w literaturę przedmiotu. Na podstawie *Publish or Perish (Google Scholar)* liczba cytowań wynosi 84, a indeks Hirsha wynosi 3. Zarówno ilość jak i jakość tych opracowań nie budzi wątpliwości co do spełnienia wymogów habilitacyjnych.

Do dorobku naukowo – badawczego należy zaliczyć również aktywny udział w wielu konferencjach naukowych. W latach 2010-2018 Habilitantka uczestniczyła w 42 konferencjach naukowych, na wielu z nich wygłosiła referaty prezentując wyniki swoich badań. Podkreślić należy w szczególności aktywność w środowisku naukowym administratywistów, czego przejawem było wygłoszenie referatów m.in. w ramach Zjazdu Katedr Prawa i Postępowania Administracyjnego w 2012 r. oraz Zjazdu Katedr Publicznego Prawa Gospodarczego w latach 2007 i 2015. Ta forma aktywności p. dr Ganczar także zasługuje na uznanie i wysoką ocenę.

Habilitantka wykazała również aktywność naukową w grantach i projektach badawczych. W autoreferacie zaprezentowana została lista grantów zewnętrznych i

uczelnianych, w których dr Ganczar uczestniczyła w charakterze kierownika lub wykonawcy. Udział grantach i projektach stanowi kolejny element pozwalający na sformułowanie pozytywnej oceny spełnienia przez Habilitantkę wymogów w zakresie dorobku naukowo – badawczego.

II. Recenzja rozprawy habilitacyjnej

Jako osiągnięcie, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, dr Małgorzata Ganczar wskazała monografię pt. *Administracyjno-prawne uwarunkowania prowadzenia działalności gospodarczej w warunkach społeczeństwa informacyjnego*, Lublin 2018, ss. 269.

Wybór tematu rozprawy oceniam jako trafny, nowatorski i doniosły. W literaturze z zakresu publicznego prawa gospodarczego problematyka ta podejmowana jest rzadko, brakuje opracowań, które zawierałyby kompleksową analizę zagadnień związanych z prawnymi wymogami wykorzystywania technologii informacyjnych w działalności gospodarczej. Jednocześnie należy stwierdzić, że współcześnie jednym z istotnych zadań państwa w sferze kształtowania ładu gospodarczego jest tworzenie warunków sprzyjających jak najszerszemu wykorzystywaniu technologii informacyjnych w aktywności gospodarczej, ponieważ w istotnym stopniu przyczynia się to do ułatwienia prowadzenia działalności oraz zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw, co przekłada się także na liczne korzyści dla konsumentów. Dlatego podejmowanie prac badawczych, które mogą przyczynić się do rozwoju nauki w tym zakresie należy uznać za cenne. W tym wymiarze recenzowana rozprawa wypełnia lukę w piśmiennictwie przedmiotu.

We Wstępie autorka wskazała cele badawcze, sformułowała tezę badawczą oraz określiła metody badawcze wykorzystane w rozprawie. Podstawowym celem badawczym wskazanym w recenzowanym opracowaniu jest zbadanie jaki wpływ wywiera społeczeństwo informacyjne na prowadzenie działalności gospodarczej z publicznoprawnego punktu widzenia i jaki jest stopień wdrożenia zaawansowanych technologii informacyjnych w Unii Europejskiej i w Polsce. Wprawdzie tak określony cel jawi się jako bardzo ogólny, jednak jest on konkretyzowany poprzez określenie bardziej szczegółowych celów badawczych w dalszej części rozprawy.

Główna teza badawcza brzmi następująco: „pomimo podjętych prób wdrażania konkretnych rozwiązań w Polsce rozwój społeczeństwa informacyjnego jest zbyt wolny i nieadekwatny do oczekiwań obywateli i przedsiębiorców, natomiast o e-administracji, w pełnym tego słowa znaczeniu, w chwili obecnej nie można jeszcze mówić”. Zasadność tej tezy została w pracy udowodniona, Habilitantka przedstawiła argumenty na jej poparcie, sformułowała wiele krytycznych ocen i wskazała przyczyny takiego stanu rzeczy oraz

sformułowała szereg postulatów, które mogą przyczynić się do pozytywnych zmian w tym zakresie.

W rozprawie jako podstawowa wykorzystana została metoda dogmatyczna, natomiast posiłkowo Autorka korzystała również z metody historycznej i prawnoporównawczej. We Wstępie wskazana została także metoda statystyczna, jednak jej wykorzystania nie udało się w rozprawie potwierdzić.

Oceniając wskazanie celu, tezy i metod badawczych należy stwierdzić, że zasadniczo są one dobrane prawidłowo, co dobrze świadczy o warsztacie naukowym Habilitantki.

Układ pracy jest prawidłowy, logicznie spójny i przejrzysty. Konstrukcja pracy jest przemyślana i nie budzi większych zastrzeżeń. Monografia składa się z wykazu skrótów, wstępu, pięciu rozdziałów merytorycznych, zakończenia oraz wykazu literatury. We wstępie zawarte zostały elementy wymagane w tej części rozprawy takie jak: uzasadnienie wyboru tematu, wskazanie celów badawczych, głównych tez, syntetyczne przedstawienie układu pracy, metodologii oraz wskazanie uwzględnionego stanu prawnego.

W zasadniczej części rozprawy Autorka przedstawiła w pierwszej kolejności rozważania dotyczące zagadnień ogólnych, wprowadzających do zasadniczej problematyki, tzn. kwestie odnoszące się do społeczeństwa informacyjnego, by następnie poddać analizie zagadnienia bardziej szczegółowe dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej w cyberprzestrzeni, usług świadczonych drogą elektroniczną, usług elektronicznej administracji dla przedsiębiorców oraz zagadnień określonych mianem „przestrzeni informacyjnej przedsiębiorcy”.

W zakończeniu Habilitantka dokonała ogólnego podsumowania wyników przeprowadzonych badań. W wykazie literatury wskazane zostały wykorzystane w rozprawie publikacje. Dobór wykorzystanej literatury należy uznać za prawidłowy, wśród wskazanych publikacji znalazły się różnorodne źródła: książki, artykuły i różnorodne inne materiały, przy czym są to nie tylko publikacje krajowe, ale także zagraniczne (w języku angielskim). Wielość i różnorodność wskazanych publikacji ukazuje trud jaki Autorka włożyła w analizę tego rozległego obszaru badawczego.

Podstawę normatywną przeprowadzonych badań, a zarazem najważniejszy materiał źródłowy stanowią akty normatywne, których wykaz nie został zamieszczony na końcu pracy, co może budzić pewien niedosyt. Jednakże większość wykorzystanych aktów normatywnych została wskazana w wykazie skrótów, co łagodzi wspomniany niedostatek.

Otwierający merytoryczną część rozprawy rozdział pierwszy, zatytułowany „Społeczeństwo informacyjne” zawiera omówienie podstawowych pojęć i zjawisk istotnych z perspektywy podjętego tematu badawczego. W rozdziale tym znalazły się m.in. analizy dotyczące pojęć: informacja, wiedza i społeczeństwo informacyjne oraz gospodarka oparta na wiedzy. Wykorzystując literaturę przedmiotu Habilitantka ukazała różne sposoby rozumienia

podstawowych pojęć i dokonała uporządkowania zagadnień terminologicznych. Wyjaśnienie znaczenia poszczególnych pojęć oraz przedstawienie, złożoności i wieloaspektowości omawianych zjawisk tworzy podatny grunt dla szczegółowych analiz zawartych w dalszej części rozprawy. W tej części pracy omówione zostały również liczne dokumenty unijne odnoszące się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego, co pozwoliło ukazać kierunek zmian oraz wyciągnąć wnioski co do stopnia realizacji planów i zamierzeń. Przedstawienie stanu rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce w oparciu o akty normatywne, z uwzględnieniem różnorodnych dokumentów (strategii, programów i raportów), skłoniło Autorkę do sformułowania krytycznych ocen zaprezentowanych w rozdziale pierwszym, odnoszących się do informatyzacji administracji publicznej oraz wskazania niedostatków w tym zakresie. W końcowej części tego rozdziału Habilitantka przedstawiła wnioski, które stanowią swoiste podsumowanie zaprezentowanych powyżej analiz. Niektóre z tych wniosków można uznać za dyskusyjne (np. wniosek, zgodnie z którym kluczowe znaczenie dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego będzie miała technologia 5G, którą Autorka postrzega jako „kolejny etap rewolucji cyfrowej”), jednak Habilitantka zwykle uzasadnia prezentowane opinie, nie boi się formułować krytycznych ocen, przedstawiając własne wnioski i propozycje zmian.

Rozdział II rozprawy poświęcony został problematyce prowadzenia działalności gospodarczej w cyberprzestrzeni. W rozdziale tym wyjaśnione zostało pojęcie cyberprzestrzeni oraz omówione zostały zagadnienia dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem sieci Internet. Jest kwestią dyskusyjną, czy nie lepiej byłoby, aby wyjaśnienie pojęcia cyberprzestrzeni znalazło się w rozdziale pierwszym, przy omawianiu podstawowych pojęć, jednak Habilitantka przyjęła odmienną konstrukcję i omówiła te zagadnienia na początku rozdziału, taki schemat zastosowała również w dwóch kolejnych rozdziałach, gdzie zamieszczone zostały ogólne rozważania na temat e-usługi i e-administracji. Wśród zagadnień omówionych w tym rozdziale znalazły się m.in. kwestie dotyczące znaczenia portali internetowych dla przedsiębiorstw, relacji uczestników obrotu elektronicznego i obowiązków przedsiębiorców w związku z zawieraniem umów na odległość. W dalszej części tego rozdziału omówione zostały zagadnienia dotyczące faktur elektronicznych oraz bezpieczeństwa prowadzenia działalności w sieci. W tym ostatnim zakresie Habilitantka wspomina o przepisach ustawy z 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa, sygnalizując, iż obowiązki przedsiębiorców wynikające z tej ustawy będą przedmiotem rozważań w dalszej części publikacji, co zostało dokonane w rozdziale V – w pkt 5.2.3. zatytułowanym „Obowiązki informacyjne w zakresie cyberbezpieczeństwa”. Jednak w ustawie o cyberbezpieczeństwie na przedsiębiorców nałożone zostały różnorodne obowiązki (nie tylko informacyjne) i wydaje się, że ich omówienie powinno znaleźć się w tej części rozprawy. Wprawdzie obowiązki te dotyczą ograniczonego kręgu przedsiębiorców (operatorów usług kluczowych i dostawców usług cyfrowych), jednak mają one istotne znaczenie w perspektywie administracyjno – prawnych

uwarunkowań prowadzenia działalności gospodarczej, a ich zakres oddziaływania nie jest ograniczony do aktywności w Internecie.

W rozdziale III znalazły się analizy dotyczące usług świadczonych drogą elektroniczną przez przedsiębiorców. Zawarte na początku tego rozdziału ustalenia terminologiczne odnoszące się do pojęcia elektronicznej usługi stanowią wprowadzenie do bardziej szczegółowych analiz dotyczących budowy jednolitego rynku usług oraz obowiązków przedsiębiorców świadczących usługi drogą elektroniczną a także zagadnień dotyczących przesyłania niezamówionych informacji handlowych i regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną. Zagadnienia te zostały omówione w sposób prawidłowy, jednak można było rozszerzyć je o kwestie usług cyfrowych w rozumieniu przepisów o cyberbezpieczeństwie i obowiązków związanych ze świadczeniem tego rodzaju usług. Problematyka ta została przedstawiona w rozdziale V. Pewien niedosyt budzi pominięcie w tej części rozprawy przeprowadzenia analizy zagadnień dotyczących wyłączenia odpowiedzialności w przypadku usług prostego przekazu danych, *cachingu i hostingu*, gdyż problematyka ta mieści się w zakresie prawnych uwarunkowań świadczenia usług drogą elektroniczną, a ma duże znaczenie dla przedsiębiorców. Prawdopodobnie Autorka uznała jednak, że zagadnienia te mają charakter cywilistyczny a nie administracyjnoprawny i dlatego wykraczają poza zakres wyznaczony w tytule rozprawy.

Rozdział IV dotyczy usług elektronicznej administracji dla przedsiębiorców. W początkowej części tego rozdziału omówione zostały zagadnienia dotyczące istoty i podstaw prawnych e-administracji. Autorka kilkakrotnie podkreśla, że „chcąc wprowadzić w pełni e-Government należy wzorować się na prywatnych przedsiębiorcach, zwłaszcza w kwestii tego jak skutecznie wprowadza na rynek usługi i zachować uwagę klientów. Takie wyzwanie wymaga jednak doży ostrożności z uwagi na fakt, że jednostki administracji mają swoją specyfikę (...)”. Habilitantka omawiając przepisy ustawy o informatyzacji trafnie wskazuje najistotniejsze wymogi prawne stawiane elektronicznej administracji: interoperacyjność i neutralność technologiczną. Ostatnią częścią tego rozdziału są analizy odnoszące się do wybranych rodzajów usług e-administracji adresowanych do przedsiębiorców: usług uwierzytelniania, usług w zakresie rejestracji przedsiębiorców oraz punktu kontaktowego dla przedsiębiorców. Gdy chodzi o usługę uwierzytelniania, omawiając profil zaufany Habilitantka stwierdza, że „aby go potwierdzić wystarczy tylko jedna wizyta w punkcie potwierdzającym” (s. 191) nie wspomina o tym, że istnieje również możliwość potwierdzenia profilu z wykorzystaniem usług bankowości elektronicznej, co eliminuje konieczność wizyty w punkcie potwierdzającym. Omawiając usługę rejestracji przedsiębiorców Autorka rozprawy pisze, iż „Każdy kto legalnie chce rozpocząć i prowadzić w Polsce działalność gospodarczą musi dokonać rejestracji w odpowiednim rejestrze”. Należałoby w tym kontekście wspomnieć o działalności nieewidencjonowanej (niskoprzychodowej), która – zgodnie z art. 5 prawa przedsiębiorców –

nie wymaga rejestracji (choć warto podkreślić, że prawodawca we wskazanym powyżej przepisie nie uznaje tego rodzaju działalności za działalność gospodarczą). Wydaje się, że w tej części rozprawy powinno znaleźć się także bardziej szczegółowe omówienie procedury zgłoszenia działalności gospodarczej do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, z wykorzystaniem technologii informacyjnych.

Ostatni – piąty rozdział recenzowanej rozprawy zatytułowany „Przestrzeń informacyjna przedsiębiorcy” zawiera analizy odnoszące się do różnych aspektów związanych z wykorzystaniem informacji w działalności gospodarczej. Rozdział rozpoczyna się od wskazania roli informacji w prowadzeniu działalności gospodarczej, następnie omówione zostały obowiązki informacyjne przedsiębiorców. Pierwsza grupa obowiązków odnosi się do ochrony danych osobowych, analizy w tym zakresie nie ograniczają się jedynie do obowiązków informacyjnych a obejmują różnorodne zagadnienia dotyczące aktywności przedsiębiorcy w zakresie przetwarzania danych osobowych. W tym zakresie warto byłoby bardziej szczegółowo omówić uprawnienie do przenoszenia danych osobowych, będące nową konstrukcją prawną wynikającą z przepisów ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, które ma szczególne znaczenie w działalności przedsiębiorców a budzi wiele wątpliwości i jest źródłem problemów. Przy omawianiu obowiązków informacyjnych wobec konsumentów warto byłoby poddać analizie również regulację szczegółową, odnoszącą się do sposobu realizacji obowiązku informacyjnego o przetwarzaniu danych osobowych przez mikroprzedsiębiorców, uregulowaną w art. 4 ustawy z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta. Ostatnia grupa obowiązków omówionych w tej części rozdziału dotyczy obowiązków w zakresie cyberbezpieczeństwa, przy czym – wbrew tytułowi pkt. 5.2.3. – analizy te nie zostały ograniczone do obowiązków o charakterze informacyjnym, ale obejmują również innego rodzaju obowiązki (co budzi wątpliwości natury konstrukcyjnej, o czym była mowa powyżej). Kolejnym zagadnieniem poruszonym w tej części pracy jest ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa. Przy omawianiu tej konstrukcji prawnej wydaje się, że przesłanki ochrony zostały niepotrzebnie powtórzone (s. 237, 239), natomiast na uznanie zasługują rozważania odnoszące się do zmian wprowadzonych do prawa polskiego wskutek implementacji Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem. W dalszej kolejności omówiona została problematyka analityki danych przedsiębiorców, ukazująca współczesne trendy wykorzystania *Big Data*, Internetu rzeczy, a także ciekawego zjawiska określanego mianem danetyzacji. Ostatnią część tego rozdziału stanowią rozważania odnoszące się do zasobów informacyjnych o przedsiębiorcy, w tym interesujące analizy dotyczące integracji rejestrów przedsiębiorców oraz udostępniania informacji gospodarczych.

Pracę wieńczy zakończenie, w którym Habilitantka dokonała ogólnego przedstawienia wyników swoich badań, wskazując najważniejsze wnioski ogólne, nie powtarzając przy tym wniosków szczegółowych, gdyż każdy z rozdziałów recenzowanej rozprawy habilitacyjnej kończy swoiste podsumowanie, zawierające przedstawienie konkluzji, ze wskazaniem najważniejszych wniosków, a niekiedy także postulatów *de lege ferenda*. Fragmenty te stanowią niewątpliwie cenny walor opracowania, jednak dla większej przejrzystości lepszym rozwiązaniem byłoby ich wyraźne wyodrębnienie i opatrzenie tytułem, co pozwoliłoby bardziej wyeksponować wnioski płynące z przeprowadzonych analiz. W rozprawie pojawiają się niekiedy poglądy dyskusyjne lub nawet kontrowersyjne, jednak stanowią one wyraz poglądów Autorki, są zazwyczaj uzasadnione i dowodzą samodzielności naukowej Habilitantki.

W ocenianej pracy habilitacyjnej, podobnie jak w większości tego rodzaju opracowań o charakterze naukowym, dostrzec można także słabsze strony.

Wydaje się, że Habilitantka mogłaby szerzej omówić niektóre wskazane powyżej zagadnienia (jak np. kwestie wyłączenia odpowiedzialności dostawców usług świadczonych drogą elektroniczną), czy też nieco inaczej ulokować niektóre fragmenty zawarte w rozprawie (np. rozważania dotyczące obowiązków przedsiębiorców w zakresie cyberbezpieczeństwa). Niektórym wskazanym powyżej zagadnieniom Autorka poświęciła niezbyt wiele uwagi, bądź niektóre kwestie pominęła, choć mogą one wydawać się istotne dla podjętej w rozprawie problematyki.

W pracy występują drobne uchybienia językowe np. literówki, niewłaściwe końcówki, drobne powtórzenia. Niekiedy lapsusy językowe skutkują zabawnymi sformułowaniami (np. na s. 117 przeczytać można, iż „ustawodawca nie zabroniła”, choć zmiana rodzaju nie wydaje się tu zamierzona), jednakże utrudniają one lekturę rozprawy. Nieprawidłowości te mają w większości charakter techniczny bądź redakcyjny i powinny zostać wyeliminowane w procesie korekty, szkoda jednak, że tak się nie stało.

Do drobnych mankamentów zaliczyć można także nieprecyzyjne przytoczenie definicji informacji, autorstwa prof. Szpor (na s. 21), czy też omyłkowe wskazanie nazwiska prof. Makarewicza zamiast prof. Markiewicza (na s. 153). Zastrzeżenia budzić może również odesłanie (w przypisie 5 na s. 134) do książki O. Lange, *Ekonomia polityczna*, wydanej roku 1967, ze wskazaniem jakoby w książce tej można było przeczytać więcej na temat e-usług.

Jednakże należy podkreślić, iż wskazane powyżej uchybienia nie mają charakteru zasadniczego i nie wywierają istotnego wpływu na wysoką ocenę merytoryczną rozprawy.

W mojej ocenie, przedstawiona monografia jest dziełem spełniającym wymagania stawiane rozprawom habilitacyjnym, posiada wiele wskazanych powyżej walorów, które pozwalają stwierdzić, że stanowi ona znaczny wkład w rozwój nauk prawnych w szczególności w zakresie publicznego prawa gospodarczego.

III. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

Dr Małgorzata Ganczar wspominając o prowadzonych zajęciach dydaktycznych, nie wskazała w Autoreferacie wykazu takich zajęć, a tego rodzaju informacja może mieć znaczenie dla dokonania oceny dorobku dydaktycznego habilitantki. Jednak na stronach internetowych KUL można znaleźć informację, że dr Ganczar prowadzi zajęcia (wykłady i konwersatoria) z następujących przedmiotów: *Informatyzacja postępowania sądowego; Publiczne prawo konkurencji, Prawo bankowe, Prawo ochrony konsumentów, Ochrona własności intelektualnej, Technologie informacyjne w administracji publicznej oraz Technologie informacyjne w biznesie*. Dla oceny dorobku dydaktycznego warto byłoby również wskazać zajęcia, które Habilitantka prowadziła w latach ubiegłych. Jednak nawet częściowe informacje w tym zakresie (obejmujące stan aktualny) pozwalają stwierdzić, że zakres merytoryczny prowadzonych zajęć jest szeroki i obejmuje przedmioty w dużej części zgodne z aktywnością naukową Habilitantki.

Dr Ganczar była promotorem ponad 100 prac magisterskich i licencjackich na kierunku administracja, pełniła również funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr Alicji Sytek (tytuł rozprawy doktorskiej: *Administracyjnoprawne uwarunkowania informatyzacji administracji publicznej*), obrona doktoratu odbyła się w roku 2017.

Gdy chodzi o dorobek popularyzujący naukę Habilitantka wykazała m.in. organizację I i II edycji Ogólnopolskiego Testu Wiedzy o Administracji Publicznej dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych; organizację konkursu „Wiedzy o prawie” dla uczniów szkół gimnazjalnych; oraz koordynację zawarcia umowy o współpracy pomiędzy Wydziałem Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL a Zespołem Szkół nr 5 im. Jana Pawła II w Lublinie. W tej grupie osiągnięć mieszczą się także publikacje o charakterze popularyzatorskim i poradnikowym, w tym m.in. współautorstwo artykułu *Umowne prawo odstąpienia od transakcji zawartej z wykorzystaniem Internetu w perspektywie nowej Dyrektywy konsumenckiej*, „Biuletyn Rzeczników Konsumentów”, nr 4/2013 r. s. 18-21.

Habilitantka odbyła staż naukowy na Wydziale Prawa Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu im. Lesi Ukrainki w Łucku, w dniach 8-14 lutego 2016 r. Celem badań prowadzonych w ramach stażu była analiza stopnia rozwoju usług elektronicznych na Ukrainie w świetle prawa ukraińskiego na tle regulacji prawnych unijnych i polskich. W ramach stażu Habilitantka wygłosiła wykład: *Czy Polska w zakresie informatyzacji i rozwoju e-usług może stanowić wzorzec dla Ukrainy?*

Wskazane powyżej osiągnięcia nie wyczerpują obszernej listy przedstawionej przez Habilitantkę w dokumentacji, jednak pozwalają wyciągnąć jednoznaczny wniosek co do tego, że dorobek dydaktyczny i popularyzatorski a także aktywność w zakresie współpracy

międzynarodowej dr Małgorzaty Ganczar jest istotna, zasługuje na wysoką ocenę i spełnia wymogi określone w przepisach dotyczących nadawania stopni naukowych.

IV. Konkluzja

Biorąc pod uwagę osiągnięcia dr Małgorzaty Ganczar, wyrażam pozytywną ocenę dorobku naukowo - badawczego, rozprawy habilitacyjnej oraz dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i współpracy międzynarodowej. Uważam, że Habilitantka spełnia wymagania stawiane osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk prawnych, a Jej osiągnięcia uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora świadczą o istotnej aktywności naukowej oraz stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk prawnych.

Na tej podstawie stwierdzam spełnienie przesłanek dopuszczenia do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego i opowiadam się za przyjęciem przez Komisję habilitacyjną uchwały wnioskującej o nadanie dr Małgorzacie Ganczar stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Paweł Fajgielski